

Året der gik – 2016

Hov! Var det ikke lige 2016, der forsvandt? Det gik stærkt. Men det var et godt år, når man tillader sig at se bort fra de store udfordringer, som verden og medborgerne rundt om i lande, man ellers anså for at være relativt civiliserede, skabte med deres forunderlige beslutninger om at bryde op frem for at stå sammen.

Men vi får jo for det meste tilgivelse for at se det små i det store, og med dette årsnyhedsbrev skal jeg give en efterhånden traditionel status for årets gang i enmandsfirmaet Dansk Jagtakademi.

Der har været to overordnede temaer, nemlig det fortsatte samarbejde med Orbicon og Faunaforst om at rådgive Forsvarsministeriet i spørgsmål om naturforvaltning på de danske skyde- og øvelsesterræner og desuden hele feltet omkring blyfri jagtammunition, som Dansk Jagtakademi – i hvert fald på dansk grund – ynder at kalde sig foregangs-firma på. Forhåbentlig ikke helt ubegrundet. Men heldigvis har der også været mulighed for at pleje andre kontakter og emner og opbygge helt nye.

Der har i årets løb været et tæt samarbejde med en række partnere, herunder ikke mindst Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse, Faunaforst, Orbicon, NIRAS, Rambøll, Københavns Universitet, Aarhus Universitet, 15. Juni Fonden, Syddjurs Kommune, DGI, Nationalpark Mols Bjerge, Danmarks Jægerforbund, Skandinavisk Dyrepark, Foreningen Danske Herregårdsjægere, Waterfowl and Wetlands Trust, Nationalpark Thy, Naturstyrelsen Thy, Jagt, Vildt og Våben og en række øvrige danske og udenlandske institutioner og enkeltpersoner.

Tak til alle for et inspirerende samarbejde.

GODT NYTÅR!

Rønne, januar 2017 (Hov! Var det 2017? Men så er det jo et jubilæumsår, vi går ind i).

Niels Kaas

Forsvarsministeriets naturforvaltning

Selvom FOD (Faunaforst, Orbicon og Dansk Jagtakademi) i 2015 tabte et tilbud på Forsvarsministeriets rammeaftale om naturforvaltning, har der i 2016 været mange opgaver med at få afsluttet delprojekter under den tidligere rammeaftale. En udløber af det såkaldte ”projekt militærnatur” var udredning af biomasse på Forsvarsministeriets arealer. Dette er netop afsluttet.

Det afgjort vigtigste felt har været rådgivning i forbindelse med ministeriets planlægning til opfølgning af de nye statslige Natura 2000-planer, der kom i april. Her har Dansk Jagtakademi været involveret i at udarbejde tillæg til gældende drifts- og plejeplaner for Borris Skydeterræn og Oksbøl Skyde- og Øvelseterræn, og på disse terræner har der også været en del arbejde med myndighedsbehandling på konkrete naturplejeprojekter.

Et større tema har ligeledes været at bistå ministeriet i at udarbejde en plan for feltbefæstning på Oksbøl Skyde- og Øvelseterræn. Det lyder meget militært, men emnet handler om at finde en balance mellem mulighederne for at grave stillinger til øvelsesbrug og samtidig tage hensyn til naturværdierne. Ydermere har der sammen med især Faunaforst været et forløb med udvikling af projekter til naturlig græsning på Kulsbjerg Øvelsesplads og Borris Skydeterræn.

Alt dette er sket i regi af FOD, men hen over året viste der sig mulighed for et nyt partnerskab, nemlig med NIRAS, der ligesom Orbicon er en stor aktør på naturforvaltningsområdet, og som p.t. er godkendt til at byde ind på opgaver hos Forsvarsministeriet. Temaet var her en evaluering af retningslinjerne for jagt og vildtforvaltning på ministeriets arealer. Dansk Jagtakademi kom til at stå for projektledelsen, og der var et tæt og meget velfungerende samarbejde med NIRAS, Københavns Universitet og Faunaforst – og naturligvis de centrale kontaktpersoner i Forsvarsministeriet.

Samarbejdet med NIRAS udvidedes hen over året til også at omfatte bistand til Natura 2000-planlægning på Jægerspris Skyde- og Øvelseterræn og Flyvestation Karup. Og for at det ikke skal være løgn, er der netop indgået en aftale med Rambøll (ligeledes en af de store rådgivere) om at udarbejde en ny drifts- og plejeplan for Skive Øvelsesplads. Det kommer til at ske i begyndelsen af 2017.

Kronvildt

Sidste år afsluttede vi i regi af Københavns Universitet et projekt til forvaltning af kronvildt på Sjælland. Som en udløber af dette har der været sonderinger i retning af at gennemføre et projekt til at forbedre forvaltningen af kronvildt på Djursland. Dansk Jagtakademi har i den sammenhæng udarbejdet en projektskitse under titlen ”Dyrenes Land”, der er den direkte oversættelse af det mere kendte, men også lidt gammeldags klingende ”Djursland”. Projektet har været drøftet med Syddjurs Kommune (bl.a. fremlagt i Grønt Råd) og med den regionale hjortevildtgruppe, der har taget godt imod ideen. Der er mange udfordringer i at bygge et projekt op, men vi fortsætter ufortrødent i 2017. Interesserede er meget velkomne til at henvende sig. Så sender vi projektskitzen.

Samarbejde med Faunaforst

2016 blev året, hvor Dansk Jagtakademi slap kontorfællesskabet med Faunaforst i Favrskov Erhvervscenter i Hinnerup. Ikke fordi det ikke var spændende og velegnet til at arbejde med de fælles opgaver, vi har, men fordi det var for besværligt i forhold til daglig transport etc. Samarbejdet er dog uændret. I 2016 har der været et tæt forløb om græsningsprojekter både på Sydsjælland og i Vestjylland, som vi i øvrigt arbejder videre med i 2017. Faunaforst var også central i evalueringen af retningslinjerne for jagt og vildtforvaltning på Forsvarsministeriets arealer, der blev afsluttet i oktober.

Skovhagl

I 2015 gennemførte vi i regi af Københavns Universitet og med finansiering fra 15. Juni Fonden et projekt til analyse af, om kravet om skovhagl fortsat var nødvendigt. Vi fandt frem til, at et generelt krav er uproportionalt, og anbefalede i stedet en jagtplanlægning, der indebærer, at meget værdifulde træer slet ikke rammes af jagtammunition. Skovbruget har fra 2016 slækket kravene.

Jagtaffald

Dansk Jagtakademi har over en årrække indsamlet patronhylstre og plastikhaglskåle på danske kyststrækninger bl.a. Begtrup Vig på Djursland. I 2016 fik vi fra 15. Juni Fonden tilskud til at gennemføre et egentligt projekt. Det går ud på at foretage yderligere indsamling, så flere kyststrækninger bliver inddraget, samt at foretage en analyse af det samlede materiale ved bl.a. type- og aldersbestemmelse af plastikstumperne. Ideen er dels at vurdere, i hvilket omfang, der er tale om stumper fra blyhaglpatroner, og om dette stammer fra perioden efter forbuddet mod blyhagl i 1993, og dermed i hvilket omfang dette forbud overholdes. Desuden vil projektet give anvisning på metoder til reduktion af spredningen af jagtaffald i naturen. Projektet gennemføres fra 2016-2018 med assistance fra Aarhus Universitet, DCE.

Tjek af hagl i nedlagte fasaner

Det er en gængs opfattelse, at forbuddet mod anvendelse af blyhagl til jagt i Danmark overholdes, men emnet er ikke genstand for egentlig forskning. Dét er uheldigt, særligt fordi Danmark i disse år bliver opfattet som et foregangsland i forhold til at slippe af med det giftige metal i jagtammunition. Skal dette have gennemslagskraft, må vi stille med en vis garanti for, at udfasningen er sket ikke bare på papiret, men også i praksis. Derfor indkøbte Dansk Jagtakademi i 2016 et antal grydeklare fasaner nedlagt på danske distrikter. Fasanerne blev røntgenfotograferet, og der foretages p.t. dissektion og udtagning af hagl m.h.p. analyse. Det bliver spændende at se resultatet, som vi regner med kommer i en rapport eller anden type publikation i 2017.

ECHA og blyhagl

EU har planer om at regulere anvendelsen af blyhagl til jagt i vådområder. Det er EU's kemiagentur (ECHA), der står for udredningen af emnet. Dansk Jagtakademi er blevet hyret til at udfylde nogle af hullerne i videngrundlaget for lovgivningen, hvilket i høj grad sker på basis af de erfaringer, som vi i Danmark har gjort, siden den første lovgivning kom i 1985. Arbejdet afsluttes tidligt i det nye år. Herefter skal ECHA vurdere muligheden for og timingen i en egentlig regulering.

WWT

WWT – det britiske Waterfowl and Wetlands Trust – er en nær samarbejdspartner, der i efteråret 2016 gennemførte det meget spektakulære projekt ”Flight of the Swans” (<https://www.flightoftheswans.org/>), der havde som særligt formål at gøre opmærksom på nødvendigheden af en indsats for at redde pibesvanen, der over en årrække er gået stærkt tilbage. Én betydelig udfordring er, at pibesvanerne forgiftes af blyhagl fra jagt i vådområder på trækruten, og præcis her blev der gjort brug af de danske erfaringer med at udfase blyhagl til jagt. Dansk Jagtakademi var desuden dansk koordinator på en særlig event, der som en del af projektet blev arrangeret i Nationalpark Thy den 11. november. Dette skete i tæt samarbejde med nationalparken, Naturstyrelsen, Danmarks Jægerforbund og en række lokale ildsjæle og aktører.

Jagtvesner

På opdrag af Herregårdsjægerforeningen har Dansk Jagtakademi i 2016 gennemført en undersøgelse af de danske jagtvesner. Den bygger primært på en spørgebrevsundersøgelse, hvor dataindsamlingen er foretaget hen over efteråret 2015, samt analyser af biotopplaner og udsætning af fasaner. Undersøgelsen blev afsluttet i foråret 2016. Se <http://www.herregaardsjaegeren.dk/rapporter/danske-jagtvaesner-anno-2016>.

Skribentvirksomhed m.v.

Dansk Jagtakademi er fast leverandør af klummer til Jagt, Vildt & Våben, og har i årets løb dækket bl.a. forvaltning af kronvildt i Danmark, adaptiv forvaltning m.v. Vi var involveret i temadagen Forskningsbaseret forvaltning af fugle og pattedyr arrangeret af Aarhus Universitet i januar og er ligeledes med i den kommende vildtforskningstemadag, der handler om fugle og pattedyrs levesteder. Det er den 25. januar 2017 i Aarhus. Og så deltog vi for resten i Naturmødet i Hirtshals i slutningen af maj. Det var en meget stor og faktisk historisk begivenhed, der ser ud til at være tilbagevendende. Næste møde er 18.-20. maj 2017 i Hirtshals.

Karpenhøj Naturcenter

2016 blev det første egentlige arbejdsår for Karpenhøj Naturcenter, som ved sidste årsskifte blev stiftet af Syddjurs Kommune og DGI, og hvor jeg blev vist den ære at blive valgt som bestyrelsesformand. Det har været et godt år, hvor vi har fået institutionen på plads med indvielse, en komplet bestyrelse, en strategiplan og vigtigst af alt: med mange aktiviteter, rettet mod både kommunens skoler og vore erhvervskunder. Undervejs måtte vi desværre nedjustere medarbejderstaben. Det kom ikke som noget uventet, da vi længe har vidst, at vore tilskud ville reduceres. Men det er jo altid trist at skulle sige farvel – begge veje. Og så er det kedeligt, at pressen har valgt at fokusere ensidigt og negativt på denne sag. Så hvis nogen skulle være i tvivl: Karpenhøj Naturcenter er i live og fuld vigør. Kom ud til os. Der er masser af tilbud og muligheder. Se mere på <http://www.karpenhoej.dk/>.

Publikationer udkommet i 2016

Der er i teksten ovenfor indsat links til nogle af de publikationer, der vedrører de enkelte projektemner. Følgende er en mere komplet liste over publikationer, som Dansk Jagtakademi har været involveret i, og som er udkommet i 2016. Ikke alle er tilgængelige på internettet, men kan fås ved henvendelse til Dansk Jagtakademi.

Kanstrup, N., Thomas, V.G., Krone, O., Gremse, C. (2016): The transition to non-lead rifle ammunition in Denmark: national obligations and policy considerations. AM-BIO. DOI: 10.1007/s13280-016-0780-y.

Kanstrup, N., Balsby, T.J.S., Thomas, V.G. (2016): *Efficacy of non-lead rifle ammunition for hunting in Denmark.* European Journal of Wildlife Research. DOI: 10.1007/s10344-016-1006-0.

Kanstrup, N., Thomas, V.G., Krone, O., Gremse, C. (2016): Response to “Consumption of wild-harvested meat from New Zealand feral animals provides a unique opportunity to study the health effects of lead exposure in hunters” by Buenz et al. Ambio DOI 10.1007/s13280-016-0803-8.

Thomas, V.G., Gremse, C., Kanstrup, N (2016). *Non-lead rifle hunting ammunition: issues of availability and performance in Europe* European Journal of Wildlife Research: Review article. DOI: 10.1007/s10344-016-1044-7.

Kanstrup, N. (2016): *Danske Jagtvæsner anno 2016.* Dansk Jagtakademi rapport 1605-01. ISBN 8792473-12-1.

Kanstrup, N., Godske, L., Stenkjær, K. & Ravn, M. (2016): Evaluering af retningslinjer for jagt- og vildtforvaltning på Forsvarsministeriets arealer. NIRAS A/S.